

**Membrii Comitetului Confederal >> p.2
au aprobat o serie de decizii importante**

**PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI
NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA**

**CNSM și ASEM au semnat un Acord
de parteneriat pentru cinci ani >> p.3**

Actual

Cadrele didactice, instruite cum să depășească conflictele

Strategii de comunicare eficientă și modalități de soluționare a conflictelor a fost tema unui training organizat de către Federația Sindicală a Educației și Științei. >> p.3

Consiliul Educațional al CNSM a evaluat procesul de instruire

Membrii Consiliului Educațional al CNSM s-au întrunit într-o ședință, în care au pus în discuție mai multe chestiuni cu privire la desfășurarea procesului de instruire a activului sindical. >> p.4

"Agroindsind" își consolidează eforturile

Pe 26 aprilie, Federația „Agroindsind” a organizat Conferința Educațională cu genericul „Debutul realizării Direcțiilor Prioritare de activitate FNSAA-2023, adoptate de Consiliul General din 21.12.2022”. >> p.8

**Pe 28 aprilie este
Ziua Mondială
a siguranței și sănătății
la locul de muncă;
pe 30 aprilie -
Ziua Televiziunii
Naționale;
pe 1 mai -
Ziua Internațională
a solidarității
oamenilor muncii;
pe 3 mai -
Ziua Mondială
a libertății presei.**

Comisia tripartită își reia activitatea într-o nouă componentă și cu noi aspirații

**”Guvernul pregătește o notă privind scutirea sindicatelor
de taxa de stat la înregistrare**

Ilie LUPAN,
ilupan@vocea.md

Pe 20 aprilie, a avut loc ședința Biroului executiv al Comisiei Naționale pentru Consultări și Negocieri Colective (CNCNC). Ședința s-a desfășurat în contextul în care Guvernul a aprobat recent partea componentă a Executivului în CNCNC și a desemnat coordonatorul Comisiei din partea Guvernului, în persoana lui Alexei Buzu, ministrul Muncii și Protecției Sociale.

Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM), a dezvăluit pentru redacția gazetei „Vocea poporului” unele aspecte din activitatea comisiei tripartite.

„A existat o pauză în legătură cu remanierile în Guvern. În cadrul Biroului executiv al Comisiei Naționale pentru Consultări și Negocieri Colective, s-a discutat despre agenda ședinței CNCNC, care se preconizează să aibă loc pe 5 mai. De la începutul anului, a avut loc doar o ședință a Comisiei

Naționale pentru Consultări și Negocieri Colective, deoarece Guvernul nu desemnase noul reprezentant în CNCNC. În paralel, a fost examinat planul de acțiuni aprobat pentru primul semestru, din care urmează să fie incluse chestiuni pentru a fi discutate în ședința de pe 5 mai”, a afirmat Sergiu Sainciuc.

El a adăugat că a rămas chestiunea cu privire la oportunitatea de modificare a mecanismului de asigurare a angajaților MAI cu norma de hrană. Solicitarea aceas-

ta a venit de la Federația Sindicală „Sindex” încă la început de an. „Noi vorbim în cazul dat despre anul financiar 2024, fiindcă bugetul pe acest an este aprobat deja. Este o măsură preparatorie în vederea asigurării unor condiții mai bune pentru angajații din structurile de forță”.

O altă chestiune ține de asigurarea realizării dreptului la pensie anticipată persoanelor care activează în condiții deosebite de muncă, precum și de dreptul la pensie pentru carieră lungă. >> p.2

2023 ABONAREA CONTINUĂ

DRAGI CITITORI!

Sperăm foarte mult să rămânem împreună și în 2023, fiindcă doar astfel putem face o publicație de calitate.

Abonament: 1 lună - 25,80 lei; 3 luni - 77,40 lei; 12 luni - 283,80 lei.

» ACTIVITATEA CNSM

2

Ședință

Membrii Comitetului Confederal au aprobat o serie de decizii importante

Comitetul Confederal al CNSM s-a reunit joi, 27 aprilie, într-o ședință ordinară, pentru a discuta chestiunile de pe ordinea de zi, pe care membrii acestuia au aprobat-o după o scurtă dezbateri. Dar nu înainte de a-l felicita cu ocazia zilei de naștere pe Aurel Popovici, președintele Federației Sindicale „Sănătatea”, felicitare la care se raliază și redacția ziarului nostru.

Pe marginea primei chestiuni din ordinea de zi, cu privire la evoluția indicatorilor care vizează respectarea drepturilor de muncă și social-economice ale membrilor de sindicat, prezentată de Sergiu Sainciuc, vicepreședintele al CNSM, s-a menționat că Contractul colectiv de muncă este principalul act juridic care reglementează relațiile dintre angajator și salariați.

Sergiu Sainciuc a relevat că în anul 2022 erau în vigoare 19 convenții colective la nivel de ramură și peste patru mii de contracte colective de muncă la nivel de unități economice, în care erau cuprinși 257751 de salariați, rata de cuprindere a angajaților fiind de 99,7%. Totodată, 332 de contracte colective de muncă se negociază. Lide-

torul sindical a mai dezvăluit că pe parcursul anului trecut s-au înregistrat 101 cazuri de nerespectare a contractului colectiv de muncă, precum și restanțe la plata salariului în valoare de 72 mln. de lei.

În intervenția sa din cadrul dezbaterilor, Aurel Popovici a afirmat că în ramura sănătății, practic, s-a dublat suma destinată îmbunătățirii condițiilor de muncă, însă aceste prevederi se răsfrâng doar asupra membrilor de sindicat.

Asupra acestei chestiuni și-au mai expus opiniile membrii Comitetului Confederal Ghenadie Donos, Margareta Strestian, Vic-

tor Talmaci, Boris Babici. Ei au remarcat că prevederile Contractului colectiv se răsfrâng asupra tuturor angajaților, însă acesta se negociază greu și nu poți obține mai mult decât stipulează Codul muncii, guvernarea punând piedici chiar și în domenii unde nu prea are treabă.

Sergiu Sainciuc a declarat, în context, că ceea ce a obținut Federația „Sănătatea” e un lucru extraordinar – condiții mai bune pentru munca în condiții nocive.

Lilia Franț, vicepreședintă a CNSM, a prezentat chestiunile despre raportul statistic privind efectivul sindical al CNSM pentru

anul 2022 și despre raportul statistic privind instruirea cadrelor și activului sindical în anul 2022, fiind abordate în context și atragerea, deschiderea tineretului pentru apartenența la sindicat.

Referindu-se la instruirea membrilor de sindicat, Igor Zubcu a remarcat că la capitolul instruire sindicală stăm bine, dar ar trebui să dezvoltăm și cercetarea în domeniul sindical, iar pentru aceasta avem nevoie de informații reale. Președintele Comitetului Confederal al CNSM a anunțat că pentru luna septembrie se preconizează un forum internațional privind formarea sindicală și urmează să ne pregătim serios și noi de acest eveniment.

În continuare, Igor Zubcu a propus ca, drept urmare a lansării Campaniei naționale „Organizația primară – energia mișcării sindicale”, ziua de 28 martie să fie instituită Ziua organizației sindicale primare. După dezbateri, argumentul invocat de unii vorbitori fiind că mișcarea sindicală începe de la organizația sindicală, a fost aprobată și această decizie, chiar dacă pe 7 iunie se consemnează Ziua sindicalistului.

Membrii Comitetului Confederal au mai aprobat și alte decizii ce țin de viața sindicală.

Ilie LUPAN

Reconsiderări

Comisia tripartită își reia activitatea într-o nouă componentă și cu noi aspirații

(Continuare din pag. 1)

„Noi am abordat aceste chestiuni de mai multe ori. Am fost auziți, am avut și întreprinderi la CNAS, am prezentat și două proiecte cu inițiativa respectivă, am găsit susținere”, a subliniat liderul sindical.

Sergiu Sainciuc a relevat că un aspect foarte important care îi vizează pe toți bugetarii ține de modificarea Legii 270 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

„Avem mai multe propuneri parvenite de la cinci centre sindicale național-ramurale din sectorul public. Evident, în acest context, am propus ca aceste chestiuni să fie abordate și în cadrul CNCNC, dar în paralel, vreau să menționez că pe 3 mai vom avea o întrevvedere cu ministrul Finanțelor, Veronica Sireteanu, unde va fi pusă în discuție și chestiunea respectivă. O altă problemă care va fi abordată ține de taxa de stat achitată la înregistrarea organizației sindicale. Noi am abordat această chestiune în repetate rânduri. Este inechitabil, chiar discriminatoriu tratamentul: în timp ce ONG-urile sunt scutite de plata acestei taxe, când patro-

natele achită doar 90 de lei, noi, ca sindicate, trebuie să achităm taxa de 1149 de lei”, a mai afirmat vicepreședintele CNSM.

El a adăugat că sindicalistii au sesizat acest lucru și la întrevvedere cu premierul, au făcut și demersul respectiv. În consecință, ministrul Muncii și Protecției Sociale ne-a comunicat că chestiunea este pe ordinea de zi. Liderii sindicali au fost anunțați că factorii de decizie din Guvern mai pregătesc o notă de argumentare despre necesitatea de a scuti sindicatele de achitarea acestei taxe.

Igor Zubcu, președintele CNSM, a solicitat ca la următoarea ședință a CNCNC să fie inclusă și chesti-

nea vizând începerea negocierilor cu partenerii sociali privind cuantumul salariului minim în Republica Moldova.

„Noi insistăm ca acesta să fie de 5850 de lei chiar din anul acesta. Am elaborat și un Memorandum în acest sens. Deocamdată, colegii de la patronate examinează propunerile noastre. Noi am adus și argumentele necesare: un salariu minim trebuie să asigure o pensie minimă, ceea ce în prezent nicidecum nu se întâmplă. De asemenea, urmează să fie examinate modificările la Legea privind ocuparea forței de muncă, precum și alte aspecte asupra cărora părțile au convenit”, a conchis Sergiu Sainciuc.

1 Mai

CNSM organizează, de Ziua solidarității oamenilor muncii, o manifestare amplă

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova organizează, la data de 1 mai 2023, între orele 10:00 și 11:00, în fața Palatului de Cultură al Feroviarilor din mun. Chișinău (Bulevardul Decebal, nr. 2), un miting consacrat Zilei Internaționale a solidarității oamenilor muncii.

Prin intermediul acestui miting, care va avea genericul „MUNCĂ DECENTĂ – VIITOR EUROPEAN!”, sindicalistii și-au propus să scoată în evidență necesitatea asigurării condițiilor de viață și de muncă europene pentru salariații din Republica Moldova. Participanții la miting vor sublinia importanța promovării păcii, a muncii decente, solidarității și valorilor europene.

În cadrul evenimentului va fi adoptat un Apel care va conține un șir de revendicări în vederea îmbunătățirii situației social-economice a salariaților, care va fi înaintat ulterior Guvernului Republicii Moldova.

Informații despre miting vor fi publicate pe pagina web a CNSM www.sindicate.md, săptămânalul „Vocea poporului”, precum și pe rețele sociale administrate de CNSM.

Evenimentul va fi transmis live pe pagina de Facebook a CNSM. Amintim că ziua de 1 Mai comemorează lupta istorică a muncitorilor din întreaga lume și este recunoscută în majoritatea țărilor. 1 Mai este sărbătorit în amintirea mișcărilor de protest ale muncitorilor care au izbucnit în anul 1886 la Chicago, SUA. Sute de mii de americani au ieșit în stradă pentru a cere în cadrul unor manifestații dreptul la ziua de muncă de 8 ore, fără reducerea salariului.

1 Mai este ziua când milioane de oameni din toată lumea pledează pentru respectarea drepturilor de muncă și asigurarea unui trai decent.

3 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Cooperare

CNSM și ASEM au semnat un Acord de parteneriat pentru cinci ani

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM) și Academia de Studii Economice din Moldova (ASEM) au încheiat, recent, un Acord de parteneriat, valabil pe un termen de cinci ani. Documentul a fost semnat de către Igor Zubcu, președintele CNSM, și Alexandru Stratan, rectorul ASEM, doctor habilitat, profesor universitar, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei.

Obiectivul Acordului este stabilirea unui parteneriat reciproc avantajos între părți, în scopul organizării și desfășurării activităților de cercetare, care să fundamenteze măsurile de dezvoltare în domeniul social-economic al Republicii Moldova și să argumenteze poziția sindicatelor la elaborarea politicilor sociale și economice ale Republicii Moldova. Acordul mai prevede dezvoltarea relațiilor dintre instituții în vederea promovării, prin diferite forme, a cunoștințelor din domeniul muncii și protecției sociale în rândul studenților, inclusiv în vederea ajustării procesului de formare profesională a specialiștilor la necesitățile pieței muncii.

Parteneriatul presupune organizarea de instruire pentru activul sindical pe subiecte ce țin de economie, finanțe, contabilitate, drept, în baza unui contract suplimentar. De asemenea, organizarea, de comun acord cu CNSM, a întrunirilor și unor instruirii ale studenților, masteranzilor și cadrelor didactice din ASEM, participarea la cercetări științifice, proiecte, evenimente și acțiuni privind diseminarea rezultatelor acestora, dar și organizarea stagiilor de documen-

tare pentru cadrele didactice și doctoranzii ASEM.

La eveniment au participat Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM, Nadejda Lavric, vicepreședinte al Federației Sindicale a Educației și Științei, Sergiu Iurcu, consilier superior în Departamentul protecție social-economică al CNSM, precum și Victoria Cociug, prorector pentru cercetare și parteneriate al ASEM, doctor în economie, conferențiar universitar.

În cadrul evenimentului, părțile au discutat despre situația din sistemul educațional la nivel național, problemele cu care se confruntă cadrele didactice din instituțiile de învățământ superior, situația de pe piața muncii, necesitatea majorării salariilor în educație și a îmbunătățirii condițiilor de muncă, a implementării unor programe de susținere a tinerilor specialiști. De asemenea, s-a vorbit despre activitatea CNSM din ultima perioadă și despre acțiunile planificate pentru 2023, inclusiv colaborarea dintre partenerii sociali și cerințele înaintate de către mișcarea sindicală în domeniul protecției social-economice.

Academia de Studii Economice din Moldova a fost fondată în septembrie 1991. Este cea mai mare instituție de învățământ superior cu profil economic din Republica Moldova. În prezent, la ASEM își fac studiile peste 7000 de studenți. Aici activează 20 de doctori habilitați și peste 150 de doctori în științe.

Activitatea de cercetare este organizată în ASEM în cadrul Institutului de Cercetări Economice și Studii Europene, precum și în 14 laboratoare și centre de cercetare.

Cor. VP

Training

Cadrele didactice din Călărași, instruite cum să depășească conflictele

Strategii de comunicare eficientă și modalități de soluționare a conflictelor a fost tema unui training care a avut loc în una din zilele trecute la Institutul Muncii, organizat de către Federația Sindicală a Educației și Științei (FSEȘ). La acesta au participat peste 35 de manageri și lideri sindicali din instituțiile educaționale din raionul Călărași.

Ideea de a organiza un astfel de training i-a aparținut Tamarei Damir, președinta Consiliului raional Călărași al FSEȘ.

„Situația care predomină astăzi în țară și, în general, în lume, această atmosferă, nu este una tocmai relaxantă, liniștită, așa cum are nevoie un cetățean, cu atât mai mult un cadru didactic. Avem o altă generație acum, alți elevi, altfel de părinți. Nu așa spune că la noi în raion, în colectivele pedagogice, persistă atât de multe conflicte, neînțelegeri, dar oricum apar. Ne străduim să le soluționăm imediat ce ne confruntăm cu ele. Organizăm și întruniri educative pentru managerii instituțiilor de învățământ. Pe lângă Direcția de învățământ avem și o comisie din care fac parte oameni profesioniști din domeniul și, în caz că apare un conflict oricât de mic, suntem sesizați, ne întâlnim, discutăm și în final soluționăm problema pe cale amiabilă. Am decis să organizăm acest training anume la Chișinău, pentru că oamenii sunt dornici să iasă dintre acei pereți în care au fost obișnuiți să stea în ultimii ani, izolați fiind toți de pandemia Covid-19. Sunt dornici de comunicare pe viu, de schimb de opinii, experiențe”, ne-a spus Tamara Damir.

Tehnici și metode de comunicare

Psihologul și formatorul Olesea Frunze le-a vorbit participanților la training despre tehnicile de comunicare, despre barierele în procesul de comunicare, cum să se identifice un conflict, dar și despre metodele de soluționare a unui conflict din cadrul unui grup. De asemenea, a vorbit și despre comportamentul pe care trebuie să-l aibă în situații de conflict.

„Sunt onorată că am fost invitată la acest training și sunt încărcată emoțional. Mă responsabilizează și mai mult, pentru că știu cine vine în fața mea. Vreau să menționez buna colaborare pe care o am cu FSEȘ, în particular, dar și cu Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM), în general. Este un seminar altfel decât sunt obișnuiți oamenii să-l organizeze”, susține psihologul.

Ghidați și susținuți au fost pe parcursul desfășurării trainingului și de către Elena Goța, șefa Direcției învățământ, tineret și sport Călărași.

„Acest debut este unul promițător, într-un anturaj plăcut. Acolo unde auzim, cunoaștem lucruri interesante și plăcute, spunem că vrem să participăm și noi, să învățăm lucruri noi. În funcțiile pe care le avem, am dat mereu dovadă de cutezanță și am ținut piept problemelor cu care ne confruntăm în ziua de azi. Acest training ne va ajuta și mai mult”, a remarcat Elena Goța.

La eveniment a fost prezent și președintele FSEȘ, Ghenadie Donos, care le-a adus un mesaj de mulțumire tuturor cadrelor didactice și le-a vorbit despre activitățile pe care le desfășoară Federația și eforturile pe care le depune pentru a rezolva problemele cu care se confruntă profesorii din țară.

„În aceste perioade tulburi, este benefic să ne mai întâlnim, să ne consolidăm cunoștințele și să aflăm ce trebuie să cunoaștem la tema comunicării eficiente. Cât privește problemele cu care vă confrunțați, mulți ne întreabă de ce nu ieșim în stradă, pentru că s-ar cere. Da, s-ar cere, dar noi pledăm pentru dialog. A fost semnată Convenția colectivă de muncă, avem și Acordul adițional la convenție, avem și situații de conflict cu ministerul, pe care ne străduim să le rezolvăm

pe cale amiabilă. Vă aduc drept exemplu și cazurile cu sporul la salariu de 1300 de lei, cu premiul anual. Până la urmă, am demonstrat că revendicările noastre sunt justificate. Vrem să mai obținem și un ajutor material, vrem să fie revizuită și Legea nr. 270 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, dar și multe altele”, a menționat Ghenadie Donos.

Raionul Călărași este în „top 5” localități care înregistrează cel mai mare deficit de profesori – peste 80 de specialiști. Potrivit Ministerului Educației și Cercetării, numărul de posturi didactice anunțate vacante în instituțiile de învățământ general din Republica Moldova constituia, la începutul anului de studii 2022-2023, 2.161, un indicator în creștere față de cel de acum un an, care era de 1975.

Galina MUNTEANU

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 4

Bilanț

Consiliul Educațional al CNSM a evaluat instruirea activului sindical

Membrii Consiliului Educațional al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, prezidat de către Lilia Franț, vicepreședintă a CNSM, s-au întrunit în una din zilele trecute într-o ședință, în care au pus în discuție mai multe chestiuni cu privire la desfășurarea procesului de instruire a activului sindical.

Astfel, cei prezenți au abordat subiectul referitor la raportul statistic privind instruirea cadrelor și a activului sindical al CNSM în anul 2022, rezultatele activității Institutului Muncii în domeniul formării sindicale și cercetării în anul trecut, organizarea proiectului „Școala Sindicală din Moldova”, dar și alte chestiuni organizatorice.

Potrivit raportului prezentat de Elena Anton, șefa Departamentului organizare, educație și formare al CNSM, pe parcursul anului 2022, CNSM și centrele sindicale național-ramurale au organizat un șir de activități educaționale la care au participat peste 11000 de persoane.

„În anul 2022, au fost instruiți 11051 de lideri și activiști ai structurilor sindicale,

inclusiv 206 persoane la nivel internațional, 4052 de persoane la nivel național și național-ramural și 6793 de lideri și activiști sindicali la nivelul structurilor sindicale teritoriale. Tematica seminarelor, a meselor rotunde și atelierelor de lucru a fost diferită. Participanții au vorbit despre Contractul colectiv de muncă, despre importanța ratificării Convenției OIM nr. 190 privind combaterea violenței și a hărțuirii la locul de muncă, dar și despre protecția social-economică a membrilor de

sindicat. Discuțiile s-au axat și pe acțiunile partenerilor sociali pentru asigurarea salariilor juste, pe motivația apartenenței la sindicat, pe tehnici de comunicare eficiente în negociere etc.

Cât despre rezultatele activității Institutului Muncii în domeniul formării sindicale și cercetării în anul 2022, a fost acordată asistență metodică și logistică în organizarea și desfășurarea a 49 de activități educaționale din surse proprii ale centrelor sindicale național-ramurale,

din surse ale CNSM și ale altor structuri sindicale, a menționat, în cadrul ședinței, Dorin Suruceanu, șeful Departamentului educație și cercetare al Institutului Muncii.

De asemenea, potrivit lui, au fost lansate două produse educaționale noi. Este vorba de proiectul „Formare prin Abonament”, care are menirea de a extinde procesul de formare asupra tuturor structurilor sindicale, ținând cont de specificul, posibilitățile și necesitățile acestora. Totodată, a fost evidențiată și lansarea Cursului de instruire în domeniul acordării primului ajutor în cazul producerii accidentelor de muncă. Participanții la cursul cu o durată de trei ore sunt certificați pentru 36 de luni.

Membrii Consiliului Educațional au vorbit și despre conceptul și structura proiectului „Școala sindicală din Moldova”. Acesta are menirea de a dezvolta abilitățile și cunoștințele membrilor de sindicat și este implementat de către CNSM. Modelul acestei școli este preluat din Austria și a fost adaptat la realitățile și necesitățile membrilor de sindicat din Republica Moldova.

Galina MUNTEANU

Eveniment

FSCM: Securitatea și sănătatea în muncă merită mai multă atenție din partea sindicatelor

Cu ocazia Zilei Internaționale a Securității și Sănătății în Muncă (SSM), marcată anual la 28 aprilie, Federația Sindicatelor din Comunicații din Republica Moldova (FSCM) desfășoară campania cu genericul „Implicarea liderilor de sindicat la îmbunătățirea SSM”. Scopul acesteia e de a sensibiliza și focaliza atenția salariaților și angajatorilor asupra necesității respectării normelor de SSM.

Această campanie este dedicată, în special, prevenirii accidentelor și a bolilor profesionale la locul de muncă, luând în considerare că ziua de 28 aprilie este asociată și cu mișcarea de comemorare a victimelor accidentelor de muncă sau a persoanelor care s-au îmbolnăvit la locul de muncă.

La 25 aprilie curent, FSCM a desfășurat o masă rotundă în cadrul campaniei, în incinta Casei Sindicatelor, la care au participat lideri sindicali și specialiști în domeniul SSM la nivel de unitate.

În alocuțiunea de la deschiderea evenimentului, Elizaveta Lurcu, președinta FSCM, a accentuat importanța instruirii angajaților, membri de sindicat, în ceea ce privește desfășurarea muncii

în condiții sigure și sănătoase, precum și respectarea măsurilor pentru prevenirea situațiilor grave și imprevizibile. Liderul FSCM a menționat că angajatorii trebuie să fie conștienți de obligațiile pe care le au potrivit cerințelor legale pentru protecția vieții, a sănătății și integrității corporale a salariaților. Ea a adăugat că prin implicarea fiecărui salariat în promovarea condițiilor sănătoase la locul de muncă poate fi diminuat numărul accidentelor la locul de muncă, al cazurilor de îmbolnăvire de boli profesionale, precum și cheltuielile pentru incapacitate temporară de muncă.

Informare și analiza tendințelor

În cadrul mesei rotunde, în calitate de formator, Sergiu Lurcu, consilier superior în Departamentul protecție social-economică al CNSM, i-a informat pe participanți despre tendințele actuale din domeniul SSM. A fost organizat un panel de discuții cu Vasile Siloci și Vladimir Gorban, specialiști ai Inspectoratului Muncii al Sindicatelor, care au prezentat studii de caz din domeniul SSM și au relatat despre rezultatele vizitelor de lucru în cadrul unităților economice.

Participanții la masa rotundă au fost familiarizați cu modul de funcționare a comitetului pentru SSM la nivel de unitate, cu identificarea factorilor de producție potențial nocivi și/sau nefavorabili, cu organizarea corespunzătoare a locurilor de muncă, atestarea locurilor de muncă, cu măsurile de prevenire a accidentelor de muncă, cu planul anual de măsuri tehnice și organizatorice în domeniul SSM la nivel de unitate etc.

De asemenea, cu prilejul Zilei Internaționale a Securității și Sănătății în Muncă, în cadrul campaniei „Implicarea liderilor de sindicat la îmbunătățirea SSM” la propunerea FSCM, președinții organizațiilor sindicale primare pe care le conduc desfășoară diverse activități de sensibilizare a

membrilor de sindicat, promovând respectarea normelor de SSM. Scopul prioritar al acestor activități este sporirea nivelului de conștientizare și informare a membrilor de sindicat cu privire la necesitatea respectării normelor de securitate și sănătate la locul de muncă

Prin urmare, fiecare salariat, membru de sindicat, va participa la îmbunătățirea condițiilor de muncă, va adopta o atitudine și un comportament preventiv, se va implica în realizarea măsurilor de prevenire și protecție, astfel încât să ajungă sănătos acasă după o zi de muncă.

Astfel de acțiuni s-au desfășurat în perioada 25-28 aprilie curent. Activitatea comitetelor sindicale care s-au implicat activ în organizarea evenimentelor în cadrul

campaniei consacrate Zilei Internaționale a Securității și Sănătății în Muncă va fi evaluată de către Biroul Executiv al FSCM.

Securitatea și Sănătatea în Muncă este una din direcțiile de activitate pentru realizarea obiectivelor strategice ale Federației pentru anii 2023-2028 și o componentă importantă a potențialului forței de muncă, căreia FSCM îi acordă o atenție deosebită.

În context, FSCM pledează pentru promovarea în rândul membrilor de sindicat a culturii de prevenire a riscurilor de accidentare la locul de muncă și îmbolnăvire profesională prin acțiuni de conștientizare, informare și coordonare privind modul de aplicare a legislației în domeniul SSM.

Cor. VP

Decizie

A fost aprobat programul de asigurare a egalității între femei și bărbați

Asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, reducerea inechității sociale, economice, culturale și politice și promovarea egalității de gen ca un drept fundamental sunt câteva dintre obiectivele de bază ale Programului de promovare și asigurare a egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pentru anii 2023-2027. Documentul a fost aprobat, recent, de către Cabinetul de miniștri.

Cinci obiective generale

Acesta se axează pe cinci obiective generale, orientate spre reducerea diferențelor salariale în bază de gen pentru muncă egală sau de valoare egală, sporirea protecției sociale pentru persoanele implicate în activități de îngrijire pe termen lung a membrilor familiei prin crearea de noi servicii de suport și promovarea femeilor în funcții de conducere și în procesul decizional. De asemenea, se mizează pe creșterea numărului de bărbați care să promoveze egalitatea de gen.

„Acest program vine să reducă inechitatea de gen, să schimbe percepțiile că există profesii doar pentru femei sau doar pentru bărbați și să asigure respectarea dreptului la remunerare egală pentru muncă egală. Totodată, mizăm pe o implicare mai mare a bărbaților în asigurarea egalității de gen, astfel încât împreună să reușim să spargem stereotipurile și să eliminăm prejudecățile”, a declarat Felicia Bechtoldt, secretar de stat la Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Programul se aliniază la dezideratul de integrare europeană, având la bază promovarea principiului egalității de șanse dintre femei și bărbați, fete și băieți.

„Având în vedere că societatea din Republica Moldova trece printr-un proces complex de transformări sociale și economice, care implică inechități structurale de

gen, carențe privind asigurarea protecției sociale a persoanelor antrenate în activități de îngrijire, discrepanțe salariale, subprezentarea femeilor în procesul decizional, interesul redus al bărbaților de a se implica în activități de abilitare și promovare a femeilor, acest Program intervine pentru a remedia prin intervenții, obiective și acțiuni specifice reducerea inegalităților de gen în diverse domenii ale vieții social-economice”, se menționează în document.

Avansare lentă

Deși Republica Moldova a avansat în ceea ce privește egalitatea de gen, dinamica pozitivă a fost una modestă. În context regional, poziția Republicii Moldova a devenit mai favorabilă, în special, datorită progreselor semnificative în ceea ce privește reprezentarea echitabilă a femeilor și bărbaților în Parlament. În pofida acestor progrese, Republica Moldova poate fi considerată ca o țară în tranziție din perspectiva egalității de gen, în particular, cu un nivel emergent al egalității de gen, dar și cu un nivel semnificativ al inegalităților de gen care persistă în anumite domenii cheie. Acest nivel este similar celui al statelor din regiunea Balcanilor, dar cu o poziționare mai puțin favorabilă decât în statele baltice.

Măsurat prin intermediul indicatorilor naționali, nivelul egalității de gen în Re-

publica Moldova este destul de scăzut. Astfel, conform Indexului Egalității de Gen din anul 2022, nivelul egalității de gen a constituit 62 de puncte din 100 posibile. De fapt, acest indicator arată că în ultimii 10 ani Republica Moldova a avansat cu doar 5 puncte, dintre care cel mai mare progres s-a înregistrat după anul 2021, atunci când numărul femeilor alese în Parlament a crescut semnificativ.

„Cadrul instituțional cu privire la asigurarea și promovarea egalității de gen rămâne la un nivel incipient de dezvoltare. Grupurile coordonatoare în domeniul gender, create la nivelul autorităților publice centrale, precum și Comisia Guvernamentală pentru egalitate între femei și bărbați, nu au funcționat și nu și-au exercitat man-

datul prescris de legislația națională. Deși pe parcursul ultimilor ani au fost realizate mai multe programe de instruire și materiale metodologice cu privire la integrarea perspectivei egalității de gen, procesul de elaborare a politicilor publice integrează perspectiva egalității într-un mod superficial și fragmentar”, se mai menționează în document.

Programul de promovare și asigurare a egalității între femei și bărbați va fi implementat pe parcursul a cinci ani, cu participarea mai multor autorități și instituții publice. Valoarea estimativă a resurselor financiare necesare pentru implementarea programului este de 2,4 milioane de lei.

Galina MUNTEANU

Opinie

Temerile legate de populație nu trebuie să ducă la respingerea drepturilor femeilor

În luna noiembrie 2022, numărul populației umane a depășit cifra de 8 miliarde de oameni. În același timp, două treimi din populația planetei deja trăiau în locuri unde ratele de fertilitate scăzuseră sub așa numitul „nivel de înlocuire”, de 2,1 nașteri la o femeie. Tranziția demografică majoră – trecerea de la o rată a mortalității și a fertilității mai ridicată la una mai scăzută – are loc peste tot, însă în unele regiuni ale lumii a început mai devreme decât în altele.

Din acest motiv, populația lumii este încă în creștere, în timp ce creșterea demografică a stagnat sau chiar s-a inversat în foarte multe țări. Acest lucru explică de ce pot exista, simultan, îngrijorări în legătură cu „prea multe” persoane și cu „prea puține” persoane.

Temerile privind „prea puține” persoane sunt deosebit de viru-

lente în Europa de Est, unde ratele scăzute de fertilitate sunt agravate de nivelurile ridicate de emigrație. Drept urmare, numărul populației a scăzut, în unele cazuri, cu peste 25% de la începutul anilor '90.

În timp ce ratele ridicate de fertilitate sunt deseori considerate catastrofe pentru planetă, alarmiștii privesc ratele scăzute de fertilitate și scăderea populației drept un sfârșit iminent al lumii și un colaps al civilizației, acest lucru fiind întâlnit acum în majoritatea țărilor cu venituri ridicate și medii.

Însă starea de alarmă care domână discursurile publice privind ratele de fertilitate prezintă riscuri reale. Potrivit Raportului cu privire la starea populației lumii din anul curent, publicat de către Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA), temerile legate de populație nu numai că amenință să distragă atenția de la soluții constructive la probleme grave, ce pot fi rezolvate. Dar riscă să devină o „justificare pentru a refuza drepturile și integritatea corporală a femeilor și fetelor”.

Concentrarea asupra ratelor de fertilitate și, prin urmare, asupra corpului femeilor, continuă în parte pentru că se oferă subiecte de discuție ușoare și poate fi folosită pentru a justifica „soluțiile” simple, dar în cele din urmă eronate, cum ar fi stabilirea unor obiective de fertilitate pentru a „corecta” numărul populației. Poate părea mai ușor să se pună accent pe ratele de fertilitate și să se stimuleze femeile să aibă mai mulți copii, decât să se facă investițiile publice necesare pentru a asigura accesul echitabil la educație de calitate, locuri de muncă, acoperire cu servicii medicale și protecție socială.

În societățile reziliente din punct de vedere demografic, drepturile și opțiunile femeilor nu reprezintă un obstacol – ba dimpotrivă. De exemplu, potrivit unui studiu recent al ONU, o paritate de gen mai mare pe piața forței de muncă ar contribui mai mult la susținerea

economiiilor în curs de îmbătrânire și a societăților cu fertilitate scăzută decât la un nivel de fertilitate mai mare. Astăzi, în Europa, cele mai echitabile societăți din punct de vedere al egalității de gen tind să se afle în fruntea clasamentului de dezvoltare (și, printre altele, înregistrează cele mai mari rate de fertilitate).

În timp ce ne confruntăm cu provocările și oportunitățile care vin odată cu schimbările demografice, niciodată nu trebuie să ne lăsăm ghidați de frică. Numai atunci când punem în centrul atenției persoanele cu drepturile și nevoile lor, și când creăm societăți mai echitabile și mai inclusive, ne putem asigura că țările se vor dezvolta într-o lume de schimbări demografice rapide.

Florence BAUER,
directoarea Biroului regional al UNFPA pentru Europa de Est și Asia Centrală

» CONSULTAȚII

6

Economistul

Sporurile la salariul angajaților din sectorul bugetar

Care sunt sporurile la salariul angajaților din sectorul bugetar?

Alina Iacovlev, Chișinău

Ana MOLDOVANU, consilier superior în Departamentul protecție social-economică al CNSM

Conform Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, salariul lunar al personalului din unitățile bugetare este constituit din:

a) partea fixă, compusă din: salariul de bază; sporul lunar în valoare fixă; sporul lunar pentru gradul profesional; sporul lunar pentru deținerea titlului științific și/sau științifico-didactic; sporul lunar pentru deținerea titlului onorific;

b) partea variabilă, care cuprinde: sporul pentru performanță; sporuri cu caracter specific.

Suplimentar la cele menționate, personalul unităților bugetare beneficiază, după caz, de: sporul de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile; sporuri pentru munca suplimentară, pentru munca de noapte și/sau pentru munca prestată în zilele de sărbătoare nelucrătoare și/sau în zilele de repaus; spor pentru participare la proiecte de dezvoltare finanțate din surse externe; spor pentru realizarea sarcinilor prioritare în contextul implementării cerințelor de aderare la Uniunea Europeană; sporul de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate; sporul pentru consolidarea capacităților instituționale ale autorităților publice locale amalgamate.

Sporul lunar în valoare fixă se aprobă prin legea anuală a

bugetului de stat, în funcție de condițiile economice din țară și de posibilitățile bugetului public național. Pentru anul 2023, acesta este stabilit în mărime de 1300 de lei.

Sporul lunar pentru grad profesional se plătește în mărimile specificate în anexa nr. 2 a Legii nr. 270/2018, în mărime de la 100 de lei până la 500 de lei, în funcție de gradul profesional.

Sporul lunar pentru titlul științific și/sau științifico-didactic se acordă:

- în mărime de 1100 de lei, cercetătorilor științifici și personalului de conducere care activează în organizații din domeniile cercetării și inovării, personalului științifico-didactic și de conducere din învățământul superior, care dețin titlul științific de doctor habilitat și/sau titlul științifico-didactic de profesor universitar, și/sau titlul științific de profesor cercetător;
- în mărime de 600 de lei, cercetătorilor științifici și personalului de conducere care activează în organizații din domeniile cercetării și inovării, personalului științifico-didactic și personalului de conducere din învățământul superior, care dețin titlul științific de doctor și/sau titlul științifico-didactic de conferențiar universitar, și/sau titlul științific de conferențiar cercetător;
- în mărime de 50% din cunsumurile stabilite la lit. a) și b), personalului din alte domenii de activitate care deține titlul științific de doctor habilitat sau doctor în științe în specialitatea ce corespunde obligațiilor funcției.

Sporul lunar pentru titlul științific și/sau științifico-didactic se acordă proporțional timpului lucrat în limitele duratei zilnice normale a timpului de muncă sau ale unei norme didactice, din data conferirii titlului științific și/sau științifico-didactic de către instituțiile abilitate, confirmat de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare.

Sporul lunar pentru titlul onorific se stabilește persoanelor distinse cu titluri onorifice, după cum urmează:

- „Artist al Poporului”, „Maestru în Artă” – în mărime de 250 de lei;
- „Emerit”, „Om Emerit”, „Maestru al Literaturii”, „Meșter-Faur”, „Maestru Emerit al Sportului” – în mărime de 200 de lei;
- „Maestru Internațional al Sportului”, „Maestru Internațional” – în mărime de 150 de lei;
- „Maestru al Sportului” – în mărime de 100 de lei.

Sporul lunar pentru performanță are drept scop stimularea individuală a personalului unităților bugetare de a obține rezultate optime în activitate.

Mijloacele necesare pentru acordarea sporului pentru performanță se alocă anual în limita a 10% din suma anuală a salariilor de bază pentru personalul cu drept de a beneficia de spor de performanță.

Sporul pentru performanță se acordă lunar conform performanței individuale obținute și se achită concomitent cu salariul. Modul de stabilire a sporului pentru performanță este stipulat în Hotărârea Guvernului nr. 1231/2018 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

(Va urma)

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție va răspunde Ion PREGUZA, expert în Departamentul juridic al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, în fiecare luni și joi de la 14:00 până la 16:00. Ne puteți contacta și la linia fierbinte 0-800-800-20.

Angajarea pe o perioadă determinată și riscul de a fi concediat

Sunt angajat la o întreprindere pe o perioadă determinată. Ulterior, proprietarul acesteia s-a schimbat. Noul proprietar, care este și angajator, nu-mi oferă de lucru, după cum am convenit la încheierea contractului individual de muncă. Mai mult, mi s-a cerut să depun cerere de demisie, în caz contrar, e posibil să fiu concediat sau să fie suspendat contractul individual de muncă până la expirarea acestuia. Ce prevede legea în asemenea caz?

Nicolae Răducanu, Strășeni

Contractul individual de muncă (CIM) se încheie, de regulă, pe durată nedeterminată. Încheierea CIM pe o durată determinată reprezintă o excepție de la regula generală și se admite doar în cazurile concrete prevăzute de art. 55 alin. (1) din Codul muncii (CM) și de alte acte legislative.

Astfel, CIM poate fi încheiat pe o durată determinată, însă nu mai mare de cinci ani. Este important de menționat că durata concretă și temeiul legal al încheierii CIM pe durată determinată trebuie să fie indicat de către părți în contract (art. 49 alin. (1) lit. c) și art. 54 alin. (2) din CM). Mai trebuie de subliniat că între aceleași părți se pot încheia succesiv, pe o durată determinată, cel mult trei CIM, cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (1) lit. a), b), c) prim) și h) al art. 55 din CM, care cumulativ nu vor depăși 60 de luni. CIM cu o durată determinată se vor considera a fi încheiate succesiv dacă între acestea există un interval de timp mai mic de trei luni.

Cu referire la schimbarea proprietarului unității. Legislația prevede anumite garanții pentru salariați în caz de schimbare a proprietarului unității. Și anume. Potrivit art. 197 prim alin. (1) din CM, în caz de schimbare a proprietarului unității, cesionarul (persoana fizică ce a dobândit calitatea de angajator) preia toate drepturile și obligațiile existente la data producerii evenimentului ce decurge din CIM și din contractele colective de muncă în vigoare.

Demisia constituie un drept al salariatului la desfacerea CIM din proprie inițiativă

Mai mult, schimbarea proprietarului unității nu constituie, în sine, temeiuri de suspendare și nici de încetare a CIM, cu excepția de concediere a conducătorului unității, a adjuncților săi și a contabilului-șef (art. 86 alin. (1) lit. f) din CM).

Totodată, concedierea salariaților poate interveni, în asemenea cazuri, ca urmare a reducerii numărului sau a statelor de personal din unitate. Aceasta presupune respectarea, de către angajator, a procedurii de concediere în cazul reducerii numărului sau a statelor de personal (art. 88 din CM), plata indemnizației de eliberare din serviciu (art. 186 din CM) și altele.

În cazul concedierii salariaților membri de sindicat, angajatorul urmează să solicite opinia consultativă a organului sindical respectiv în conformitate cu prevederile art. 87 din CM.

Suspendarea CIM poate interveni doar în condițiile legii. Și anume, în circumstanțe ce nu depind de voința părților (art. 76 din CM), prin acordul părților (art. 77 din CM) sau la inițiativa uneia dintre părți (art. 78 din CM).

Faptul că angajatorul nu oferă munca prevăzută de CIM constituie o încălcare a prevederilor art. 10 alin. (2) lit. d) din CM, care dispune în mod expres că angajatorul este obligat „să ofere salariaților munca prevăzută de contractul individual de muncă”. Dispoziția aceluiași articol din CM obligă angajatorul „să asigure salariaților condițiile de muncă corespunzătoare cerințelor de securitate și sănătate în muncă”.

În contextul întrebării adresate, este important de menționat că, în cazul în care angajatorul nu și onorează obligațiile asumate prin CIM (inclusiv cazul în care nu oferă munca prevăzută de contract) salariatul, potrivit art. 85, alin. (2) din CM, are dreptul la demisie în termenul redus, adică în termenul indicat în cererea de demisie.

Demisia constituie un drept al salariatului la desfacerea CIM din proprie inițiativă. Prin urmare, angajatorul nu este în drept să insiste sau să ceară salariatului depunerea cererii în acest sens.

Precizările Fiscului

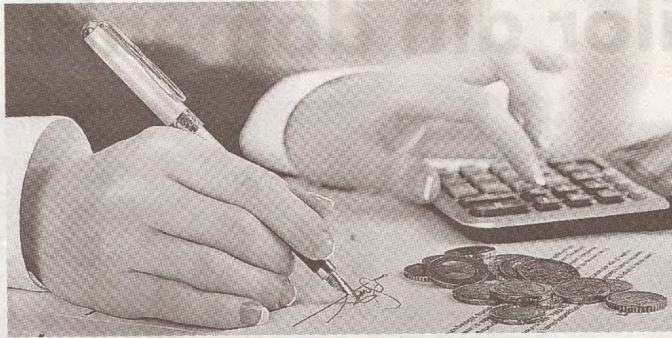
Cine poate beneficia de scutirea personală pentru anul 2022

Serviciul Fiscal de Stat amintește că fiecare contribuabil - persoană fizică rezidentă care are un venit anual imposibil mai mic de 360 de mii de lei are dreptul la o scutire personală anuală de 27 de mii de lei (pentru anul 2022).

Fiscul precizează că prevederile în cauză nu aduc atingere dreptului contribuabilului de aplicare a scutirilor acordate soției sau soțului și scutirilor pentru persoanele întreținute, în condițiile prevăzute de Codul fiscal.

„Sunt și câteva excepții, care vizează tipurile de venituri specificate în articolul 901 din Codul fiscal, cum ar fi: royalty, dividende, din câștigurile de la jocurile de noroc, veniturile de la transmiterea în posesie sau folosință a proprietății mobiliare și imobiliare, cu excepția arendeii terenurilor agricole”, precizează Serviciul Fiscal de Stat.

Scutirile la care are dreptul contribuabilul rezident al Republicii Moldova se acordă fie la locul de muncă de bază, fie la locul de muncă prin cumul. Venitul imposibil se

determină din venitul brut, inclusiv facilitățile acordate de angajator, obținut de contribuabil din toate sursele într-o anumită perioadă fiscală, cu excepția deducerilor și scutirilor, aferente acestui venit, la care are dreptul contribuabilul conform legislației fiscale. În cazul în care contribuabilul a obținut pe parcursul perioadei fiscale un venit imposibil ce constituie 360 de mii de lei și mai mult, scutirea personală nu poate fi utilizată.

Scutire majorată, în valoare de 31,5 mii de lei, se acordă celor care: s-au îmbolnăvit și au suferit de boala actinică provocată de consecințele avariei de la C.A.E. Cernobil; este persoană cu dizabilități și s-a stabilit că dizabilitatea sa este în legătură cauzală cu avaria de la C.A.E. Cernobil; este părinte sau soția (soțul) unui participant căzut sau dat dispărut în acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova, precum și

în acțiunile de luptă din Afghanistan; este persoană cu dizabilități ca urmare a participării la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova, precum și în acțiunile de luptă din Afghanistan; este persoană cu dizabilități de pe urma războiului, persoană cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie, persoană cu dizabilități severe și accentuate; este pensionar - victimă a represiunilor politice, ulterior reabilitată.

Scutirea pentru soț (soție), în valoare de 19,8 mii de lei, se acordă persoanei fizice rezidente aflate în relații de căsătorie, cu condiția că soția (soțul) nu beneficiază de scutire personală. Scutire personală în valoare de 9 mii de lei se acordă pentru fiecare persoană întreținută, cu excepția persoanelor cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie, persoanelor cu dizabilități severe și accentuate. 19,8 mii de lei este scutirea pentru persoanele întreținute care fac parte din rândul persoanelor cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie, persoane cu dizabilități severe și accentuate.

Cor. VP

Legislație

Noi principii de subvenționare în agricultură și în mediul rural

Legea cu privire la subvenționarea în agricultură și în mediul rural a fost publicată recent în Monitorul Oficial. Noua lege stabilește principiile politicii statului de subvenționare în agricultură și în mediul rural; atribuțiile autorităților administrației publice în domeniul subvenționării în agricultură și mediul rural; particularitățile procedurii de recepționare și examinarea cererilor de subvenționare. Măsurile și condițiile de subvenționare urmează a fi stabilite de către Guvern.

De subvenționare vor putea beneficia fermierii, persoanele fizice sau juridice care desfășoară activități în mediul rural sau în agricultură, altele decât fermierii, unitățile administrativ-teritoriale, grupurile de acțiune locală, organizațiile din domeniul cercetării și inovării, precum și instituțiile de învățământ cu profil agroindustrial. Nu sunt eligibili pentru subvenționare persoanele juridice ai căror fondatori, acționari,

asociați, administratori sau beneficiari efectivi sunt înregistrați sau au reședința în jurisdicția care nu implementează standarde internaționale de transparență.

Principala sursă de finanțare va fi Fondul național pentru dezvoltarea agriculturii și a mediului rural, valoarea căruia, pentru anul în curs, constituie 1,5 miliarde de lei. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură va fi autoritatea responsabilă de gestionarea și controlul mijloacelor financiare din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, precum și a celor provenite de la partenerii de dezvoltare.

Guvernul, în termen de șase luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege și va asigura elaborarea actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a acesteia; va asigura reexaminarea și abrogarea actelor normative ale autorităților administrației publice centrale care contravin prezentei legi.

Cor. VP

Îngrijorări

Printre primele zece țări din Europa și CSI după decesele rutiere pe cap de locuitor

Republica Moldova ocupă locul nou în lista țărilor europene și din CSI în ceea ce privește decesele rutiere pe cap de locuitor. Decesele reprezintă 7,7% din numărul total al persoanelor rănite în accidente. Acest număr este de patru până la cinci ori mai mare decât media țărilor dezvoltate.

Veaceslav Ioniță, expert în politici economice la Institutul pentru Dezvoltare și Inițiativa Sociale IDIS „Viitorul”, a spus că sunt și anumite tendințe pozitive, dar per general, situația rămâne încă îngrijorătoare.

„Mortalitatea în accidentele rutiere este o problemă specifică țărilor slab dezvoltate, mai sărace. În interiorul unei țări, este specific regiunilor slab dezvoltate, iar în interiorul unei regiuni este specific populației sărace. Omul, fiind mai sărac, este supus riscului de a muri într-un accident rutier de câteva ori mai mult decât un om dintr-o țară mai bogată sau dacă are un statut social mai înalt”, a relevat expertul.

Dar situația ar putea fi mai bună în Republica Moldova, deoarece în 2022 s-a înregistrat cel mai mic număr de decese din ultimii 40 de ani, a adăugat el. Decesele din traficul rutier au fost în număr de 217, comparativ cu 257 în 2021. În 2010, 450 de persoane au murit în accidente rutiere. „Decesele sunt în scădere, dar, din păcate, nivelul rămâne foarte ridicat la nivel european”, a subliniat expertul.

Municipiul Chișinău, unde sunt concentrate 40% din autovehicule, repre-

zintă 15,6% din totalul deceselor rutiere înregistrate în Moldova. Sunt puțini la număr datorită vitezei reduse de deplasare, au un nivel de trai ridicat și mașini mai bune și mai noi. „Rata mortalității legate de trafic și numărul de mașini este un sfert din rata națională”, a remarcat Veaceslav Ioniță.

Expertul a mai spus că în Republica Moldova accidentele rutiere sunt, în primul rând, multe și, în al doilea rând, sunt cu consecințe grave. În 2022, am avut cu 200 de decese mai puține înregistrate în accidente rutiere decât acum 10 ani, dar numărul este mare față de decesele pe care le înregistrează țările dezvoltate.

„Avem de îmbunătățit acest indicator prin respectarea vitezei, a principalelor reguli de circulație rutieră și prin lipsa stării de ebrietate la volan. Aici nu este vorba doar de autorități, cel mai mult este o problemă a șoferilor, a oamenilor”, a conchis expertul.

Natalia HADĂRCĂ

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 8

Conferință

„Agroindsind” își consolidează eforturile pentru a face față provocărilor din domeniu

Federația Națională a Sindicatelor din Agricultură și Alimentație „Agroindsind” din Republica Moldova a organizat, pe 26 aprilie, Conferința Educațională cu genericul „Debutul realizării direcțiilor prioritare de activitate FNSAA-2023, adoptate de Consiliul General din 21.12.2022”. La eveniment a participat și o delegație a Federației Naționale a Patronatelor din Agricultură și Industria de Prelucrare, condusă de președintele Valeriu Mironescu.

În luare sa de cuvânt, Vasile Mămăligă, președintele Federației „Agroindsind”, a ținut să menționeze că, în perioada ianuarie – aprilie 2023, Centrul FNSAA și-a concentrat eforturile preponderent pentru a asigura metodic, organizatoric și participativ deciziile și angajamentele trasate de Congresul VIII al FNSAA.

”*Pentru prosperarea întreprinderilor din complexul agroindustrial este extrem de importantă dezvoltarea parteneriatului social*

Totodată, Vasile Mămăligă a subliniat că activitatea Centrului FNSAA pentru semestru întâi al anului 2023 a fost orientată spre implementarea direcțiilor prioritare, cum ar fi: crearea premiselor pentru modernizarea Federației „Agroindsind”, pentru depășirea situațiilor complicate de moment, acordarea suportului metodic subdiviziunilor, dezvoltarea relațiilor de parteneriat la nivel central și ramural, promovarea intereselor în raport cu structurile administrației publice centrale și dezvoltarea relațiilor cu organizațiile sindicale internaționale.

Vasile Mămăligă s-a referit și la avantajele funcționării dialogului social între angajator și sindicat la nivel de întreprindere, teritoriu, de ramură și la nivel național.

”Pentru prosperarea întreprinderilor din complexul agroindustrial, este extrem de importantă dezvoltarea parteneriatului social la nivel de unitate, teritoriu, branșă și ramură. Doar prin funcționarea dialogului social eficient se poate menține coeziunea, pacea socială și stabilitatea în colectivul de muncă. Totodată, părțile pot contribui la evitarea și aplanarea extrajudiciară a conflictelor individuale și colective de muncă. E posibilă stoparea muncii nedecarate, astfel fiind eliminată concurența neloială a forței de muncă. Se pot crea condiții decente de muncă și infrastructura rurală care să elimine exodul intern și extern al forței de muncă din mediul rural. Doar în comun cu sindicatele, prin negocierea și semnarea contractelor colective de muncă, a convențiilor teritoriale și ramurale poate fi asigurată forța de muncă organizată, fără

cheltuieli suplimentare din partea angajatorului, sporind responsabilitatea și gradul de implicare a angajaților în activitatea economică a întreprinderii”, a mai specificat președintele Federației „Agroindsind”.

De menționat că participanții la Conferință, analizând în mod obiectiv activitatea desfășurată de Centrul FNSAA, au ajuns la concluzia că Federația Națională a Sindicatelor din Agricultură și Alimentație „Agroindsind” are toate șansele să schimbe situația spre bine și să se reînnoiească mai temeinic pe traseul FNSAA 2022-2027 – „Spre un sindicat combativ, modern și consolidat” și să transforme FNSAA într-o adevărată Citadelă de protecție sigură a fiecărui membru de sindicat.

”*Migrația masivă a forței de muncă de la sate la orașe, precum și migrația externă, are un impact negativ enorm asupra agriculturii*

În cadrul evenimentului, Federația Națională a Sindicatelor din Agricultură și Alimentație „Agroindsind” și Federația

Națională a Patronatelor din Agricultură și Industria de Prelucrare au semnat un Apel comun adresat asociațiilor profesionale, administrațiilor întreprinderilor și sindicatelor din agricultură și din industria de prelucrare.

În Apel se menționează că situația creată în agricultură și în industria de prelucrare, în contextul multilelor provocări din ultima perioadă (calamități naturale, pandemie, lipsa piețelor de desfacere, subvenționare insuficientă, războiul din Ucraina), are un impact negativ enorm asupra ramurii, prin migrația internă masivă a forței de muncă de la sate la orașe, precum și migrația externă.

„Sarcina primordială a partenerilor sociali la nivel național, ramural, teritorial și de unitate economică constă în stoparea acestui proces prin: investiții în infrastructură; crearea condițiilor decente de muncă; atragerea tineretului; remunerarea atractivă a muncii; subvenționarea ramurii la nivelul țărilor vecine; promovarea dialogului social anticriză și a mecanismelor de solidaritate, pentru a proteja veniturile și locurile de muncă din ramura agroalimentară, inclusiv măsuri de protecție a locurilor de muncă, măsuri de finanțare pentru a contracara această criză, ținând cont de procesele de tranziție echitabilă.

Este de menționat existența unui cadru legal (Codul muncii al Republicii Moldova, Legea privind organizarea, funcționarea Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective, a comisiilor pentru consultări și negocieri colective la nivel de ramură și la nivel teritorial), care permite realizarea parteneriatului social prin:

a) negocieri colective privind elaborarea proiectelor de contracte colective de muncă și de convențiile colective și încheierea acestora pe baze bi- sau tripartite, prin intermediul reprezentanților părților parteneriatului social;

b) participarea la examinarea proiectelor de acte normative și a propunerilor ce vizează reformele social-economice, la perfecționarea legislației muncii și la asigurarea concilierii civice;

c) consultări reciproce (negocieri) în problemele ce țin de reglementarea raporturilor de muncă;

d) participarea reprezentanților părților parteneriatului social în procesul de soluționare extrajudiciară a conflictului colectiv de muncă.

În contextul celor expuse, facem Apel de solidarizare către principalii actori ai Dialogului social din ramura noastră, fiindcă numai consolidând eforturile vom face față serioaselor provocări cu care se confruntă azi sectorul agroindustrial”, se arată în documentul semnat de cei doi parteneri sociali.

De menționat că, în cadrul Conferinței, Federația Națională a Sindicatelor din Agricultură și Alimentație „Agroindsind” din Republica Moldova a semnat un Acord de colaborare cu sindicatele din România care fac parte din Confederația Națională a Sindicatelor „Cartel ALFA”: Federația Națională Sindicală „CERES”, Federația Sindicală a Veterinarilor din România, Sindicatul Național din Îmbunătățiri Funciare, Federația Națională a Sindicatelor APIA.

9 ECONOMIE

Finanțe

Câți bani au depus cetățenii moldoveni la bănci în luna martie anul curent

Luna trecută, suma depozitelor depuse de moldoveni la bancă a crescut modest comparativ cu luna februarie anul curent. Potrivit datelor Băncii Naționale a Moldovei (BNM), în luna martie 2023, depozitele noi atrase la termen au constituit 4 mlrd. 197,2 milioane de lei, majorându-se cu 6,1 la sută față de luna februarie 2023.

Depozitele atrase în moneda națională în martie au înregistrat o pondere majoră de 65,1 la sută și au constituit 2 mlrd. 731,8 milioane de lei, în creștere cu 8,8% față de luna precedentă.

Rata medie nominală la depozite noi atrase în moneda națională s-a diminuat cu 1,17 puncte procentuale comparativ cu luna precedentă și a constituit 9,93 la sută. Rata medie nominală la depozitele în valută s-a diminuat cu 0,17 puncte procentuale, constituind 2,12 la sută.

Din perspectiva termenelor de plasare, cea mai mare pondere a revenit depozitelor cu termene de la 6 până la 12 luni, reprezentând 33,2 la sută din totalul depozite-

lor la termen. Depozitele persoanelor fizice atrase la acest termen au constituit 24,7 la sută din totalul depozitelor.

Depozitele persoanelor fizice în luna martie 2023 au constituit 2 mlrd. 532 de milioane de lei, în descreștere cu 14,5 la sută comparativ cu luna precedentă.

În același timp, moldovenii au contractat mai multe credite în luna martie 2023, comparativ cu luna februarie. Potrivit date-

lor BNM, creditele noi acordate luna trecută au constituit 4 mlrd. 841,2 milioane lei, în creștere cu 27,7 la sută față de luna februarie anul curent.

Partea majoră (67,6%) o reprezintă creditele în moneda națională, care au constituit 3 mlrd. 270,3 milioane lei, în creștere cu 35,2 la sută față de luna februarie.

Din perspectiva termenelor împrumurilor, cele mai solicitate au fost creditele

cu termene de la doi până la cinci ani, cu o pondere de 53,1 la sută în totalul creditelor acordate. Volumul acestor credite acordate persoanelor juridice a constituit 39,8 la sută din totalul creditelor.

Partea majoră (69,7%) a creditelor noi acordate a fost contractată de către societățile comerciale nefinanciare.

Datele BNM mai arată că rata medie nominală la creditele noi acordate în moneda națională s-a micșorat cu 0,06 puncte procentuale comparativ cu luna februarie și a constituit 14,29%, rata medie la cele în valută s-a majorat cu 0,05 puncte procentuale, constituind 5,77%.

Creditele imobiliare dețin ponderea de 19,6 la sută din totalul creditelor acordate persoanelor fizice și au fost acordate, preponderent, în moneda națională (78,9% din totalul creditelor imobiliare).

Rata medie la creditele acordate în moneda națională de consum s-a diminuat cu 0,49 puncte procentuale și a constituit 15,93 la sută, în timp ce rata medie la creditele acordate în moneda națională pentru procurarea unui imobil a scăzut cu 0,70 puncte procentuale, constituind 12,32 la sută.

Înlesniri

Mașinile cu numere de înmatriculare străine vor putea fi vămuite cu o reducere de 70%

Autoritățile ar putea oferi o fereastră de plasare sub regim vamal de import cu achitarea accizei în mărime de 30% din cota accizei stabilite pentru anul 2022 la mijloacele de transport care circulă pe teritoriul Republicii Moldova, dar sunt înmatriculate pe teritoriul altui stat sau în unitățile administrative-teritoriale din stânga Nistrului.

Un grup de deputați a înregistrat în Parlament un proiect de lege prin care se propune modificarea și completarea Codului vamal.

Documentul prevede că, în termen de șase luni de la intrarea în vigoare a legii, mijloacele de transport auto clasificate la poziția tarifară 8703 cu vârsta de exploatare între cinci și 10 ani, care au fost introduse pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice rezidente până în data de 1 ianuarie 2023 și au fost declarate prin acțiune conform articolului 184 prim din Codul vamal al Republicii Moldova și articolului 10 alineatul (3) din Legea cu privire la modul de introducerea și scoaterea a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice, pot fi plasate sub regimul vamal de import cu achitarea acci-

zei în mărime de 30% din cota accizei stabilite pentru anul 2023.

Documentul mai prevede că mijloacele de transport al cărui termen de exploatare este mai mare de 10 ani la data achitării drepturilor de import pot fi plasate sub regimul vamal de import cu achitarea accizei în mărime de 30% din cota accizei stabilite pentru vârsta de 10 ani pentru anul 2023.

De asemenea, din data intrării în vigoare a legii până în 31 decembrie 2023, mijloacele de transport auto care au fost introduse pe teritoriul Republicii Moldova până în data de 1 ianuarie 2023, dar care actualmente nu mai există (au fost distruse sau vândute la piese, fapt confirmat prin documente justificative sau declarația pe propria răspundere a persoanei), la cererea persoanei care a introdus pe

teritoriul Republicii Moldova și a declarat prin acțiune acest mijloc de transport, vor fi excluse din sistemul informațional al Serviciului Vamal doar după achitarea drepturilor de import în mărime de 15.000 de lei.

Autorii inițiativei spun că modificările sunt necesare, deoarece începând din 1 ianuarie 2024, va intra în vigoare noul Cod vamal. Una din prevederile acestuia este limitarea aflării pe teritoriul Republicii Moldova până la 180 de zile pe parcursul unui an a mijloacelor de transport care au plăcuțe cu număr de înmatriculare pe teritoriul altui stat.

Astăzi, pe teritoriul Republicii Moldova circulă în jur de 180 de mii de mijloace de transport care sunt plasate sub regimul vamal de admitere temporară.

Proiect de lege

Mai multe categorii de populație vor fi scutite de achitarea asigurării medicale în sumă fixă

Mai multe categorii de populație vor fi scutite de obligația de a achita primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă. În cadrul ședinței plenare, deputații au votat, în prima lectură, modificarea Legii cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Potrivit Direcției comunicare și relații publice a Parlamentului, nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă persoanele cu dizabilități sau pensionarii, care fac parte din una dintre următoarele categorii:

- proprietarii de terenuri cu destinație agricolă, cu excepția grădinilor și loturilor pentru legumicultură, indiferent de faptul dacă au dat sau nu aceste terenuri în arendă sau folosință pe bază de contract; fondatorii de întreprinderi individuale; titularii de patentă de întreprinzător;
- persoanele fizice care desfășoară activități independente în domeniul comerțului cu amănuntul, cu excepția comerțului cu mărfuri supuse accizelor;
- persoanele fizice care desfășoară activități în domeniul achizițiilor de produse fitotehnice sau din horticultură ori de obiecte ale regnului vegetal.

Oportunități

Noi măsuri pentru susținerea șomerilor

Majorarea subvențiilor pentru inițierea unei afaceri de către șomeri, burse mai mari pentru desfășurarea cursurilor de formare profesională, dar și alte facilități pentru persoanele care nu au un loc de muncă sunt doar câteva dintre măsurile adoptate de Guvern pentru soluționarea problemelor șomerilor. Proiectul a fost elaborat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale și aprobat la ultima ședință a Guvernului.

Proiectul vine cu soluții pentru mai multe probleme de implementare a măsurilor active de ocupare a forței de muncă. Astfel, prin majorarea bursei de studii de la 15% până la 35% din salariul mediu pe economie și excluderea cheltuielilor pentru cazare și transport, va fi simplificat procesul de organizare și desfășurare a cursurilor de formare profesională a șomerilor, care, deseori, nu pot justifica cheltuielile pentru cazare și transport.

Totodată, va fi sporită atractivitatea pentru măsura de subvenționare a creării și adaptării locului de muncă pentru persoane cu necesități speciale, grație reducerii termenului obligatoriu de menținere a raporturilor de muncă cu persoanele cu dizabilități de la 18 luni la 12 luni.

De asemenea, se propune majorarea subvenției pentru inițierea unei afaceri de la 10 salarii medii pe economie până la 20 de salarii medii pe economie, iar contribuția proprie a șomerului se micșorează de la 50% până la 20%.

Proiectul de hotărâre prevede și Procedura de certificare a cunoștințelor și competențelor dobândite în contextul educației nonformale și informale, care stabilește pași concreți pentru recunoașterea competențelor obținute de șomeri prin educație nonformală și informală.

Concomitent, sunt stabilite proceduri mai explicite și simplificate de obținere, perfectare sau reperfectare a licenței de activitate pentru agențiile private de ocupare, precum și de înregistrare a beneficiarilor străini în calitate de angajatori direcți.

„Prin acest proiect, ne propunem să majorăm numărul de beneficiari ai măsurilor active de ocupare a forței de muncă, să stimulăm inițierea afacerilor, crearea locurilor de muncă sau adaptarea acestora pentru persoanele cu dizabilități prin acordarea de subvenții din partea statului. Aceste obiective sunt prevăzute și în Programul Național pentru Ocuparea Forței de Muncă 2022-2026, care vine să sporească nivelul de ocupare a forței de muncă și să asigure accesul pe piața muncii pentru toate categoriile de persoane, inclusiv pentru cele cu dizabilitate”, a declarat Felicia Bechtoldt, secretară de stat la Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Potrivit Biroului Național de Statistică, la sfârșitul anului trecut, în Republica Moldova erau înregistrați peste 22 de mii de șomeri. Datele Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă arată că, în prezent, sunt peste 11 mii de locuri de muncă vacante.

Cor. VP

Conferința națională

Problemele și soluțiile pentru facilitarea comerțului, discutate la Chișinău

Problemele cu care se confruntă agenții economici din țara noastră la exportul bunurilor și serviciilor, dar și soluțiile pentru depășirea acestora și facilitarea comerțului au fost discutate, pe 26 aprilie, la Chișinău, la Conferința națională privind măsurile netarifare și barierele în comerțul cu mărfuri și servicii, organizată de Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova (CCI) și Centrul de Comerț Internațional (ITC), transmite Moldpres.

La reuniune au fost prezentate rezultatele unui amplu sondaj de afaceri efectuat pe parcursul mai multor luni la care au participat peste 700 de companii din diferite regiuni ale țării și 30 de instituții din sectorul public și asociații de afaceri. Sondajul a acoperit toate sectoarele de produ-

cere a mărfurilor și trei sectoare de servicii (turism, transport și logistică, tehnologia informației și comunicațiilor).

Președintele CCI, Sergiu Harea, a declarat că un astfel de sondaj nu a mai fost efectuat în țara noastră pe parcursul ultimilor zece ani. „Acest sondaj a avut ca scop evaluarea și sistematizarea percepțiilor întreprinderilor cu privire la bariere și obstacolele în comerțul internațional. În special vorbim despre bariere cu care se confruntă exportatorii și importatorii de bunuri și servicii și alte formalități care îngreunează comerțul transfrontalier. Sondajul a scos în evidență mai multe probleme cu care se confruntă companiile. Sper că discuția de astăzi va fi utilă și va ajuta antreprenorii din Republica Moldova să crească potențialul de export”, a spus Sergiu Harea.

Instruire

Securitatea la locul de muncă, o prioritate pentru sindicaliști

Specialiștii Inspectoratului Muncii al Sindicatelor din cadrul CNSM, Vasile Siloci și Vladimir Gorban, au organizat recent activități de instruire în domeniul securității și sănătății în muncă (SSM) și au oferit suport metodologic și practic în cadrul mai multor întreprinderi din raionul Ștefan Vodă, inclusiv pentru specialiștii de la SRL „Flacăra Albastră”, la solicitarea centrelor sindicale național-ramurale și a structurilor sindicale teritoriale.

În cadrul activităților de instruire au fost abordate următoarele subiecte: acte normative în domeniul SSM; instruirea lucrătorilor în SSM; normele de elaborare a instrucțiunilor SSM; protecția împotriva incendiilor; regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor în muncă; evaluarea factorilor de risc la locurile de muncă; instrucțiuni specifice în domeniul SSM.

Potrivit lui Vasile Siloci, inspector de muncă, la activitățile respective au participat peste 150 de salariați, membri de sindicat, specialiști din agricultură, medicină, învățământ, ramura gaze. Siloci a subliniat că atât reprezentanții angajatorilor, cât și reprezentanții lucrătorilor cu

răspunderi specifice în domeniul SSM, trebuie să fie instruiți permanent în domeniul dat, să cunoască setul de dispoziții și măsuri pentru prevenirea și reducerea riscurilor profesionale, să fie informați despre importanța protecției lucrătorilor la locul de muncă și a eliminării factorilor de risc și de accidentare.

De asemenea, inspectorii de muncă au comunicat despre prevederile actelor legislative și normative în domeniul securității și sănătății în muncă, normele naționale și cele internaționale în domeniul SSM, aplicarea cu strictețe a acestora la nivel de unitate.

În timpul apropiat, specialiștii Inspectoratului Muncii al Sindicatelor vor efectua activități de instruire în domeniul SSM în UTA Găgăuzia. Totodată, în contextul Zilei Internaționale a Securității și Sănătății în Muncă, marcată anual în întreaga lume la data de 28 aprilie, inspectorii de muncă vor participa la un șir de activități dedicate acestei zile și vor vorbi despre importanța implementării politicilor corespunzătoare de prevenire a accidentelor de muncă, conform standardelor internaționale în domeniul securității și sănătății în muncă.

sindicate.md

Drepturi

Cetățenii moldoveni stabiliți în Canada vor beneficia de pensii și alocații sociale

Cetățenii moldoveni care muncesc în Canada vor putea beneficia de pensii și de alte alocații sociale. La ședința online de pe 21 aprilie, membrii Comisiei parlamentare politică externă și integrare europeană au avizat pozitiv inițierea negocierilor pentru încheierea unui acord de securitate socială între Republica Moldova și Canada, transmite Serviciul de presă al Parlamentului.

Astfel, atât cetățenii moldoveni care muncesc în Canada, cât și cei canadieni care s-au stabilit cu traiul în Republica Moldova, vor putea beneficia de pensii pentru limită de vârstă, pensii de dizabilitate cauzată de afecțiuni generale, pensii și indemnizații de dizabilitate în urma accidentelor de muncă sau cauza-

tă de boli profesionale și pensii de urmaș. Fiecare stat contractant va achita partea de pensie calculată proporțional perioadei de asigurare realizate pe propriul teritoriu.

Acordul urmează să fie încheiat pe o perioadă nedeterminată. Până în prezent, Republica Moldova a încheiat acorduri de securitate socială cu 17 state, iar 15 dintre ele sunt în vigoare.

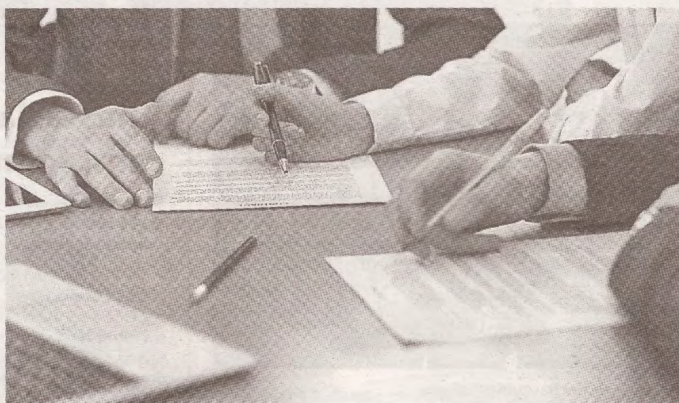
Practici europene

Societățile cu răspundere limitată vor activa după un nou cadru legal

Societățile cu răspundere limitată (SRL) din Republica Moldova vor activa în conformitate cu un nou cadru legal. Despre lansarea reformei SRL-urilor a anunțat, recent, vicepremierul Dumitru Alaiba, ministru al Dezvoltării Economice și Digitalizării.

În cadrul unei conferințe de presă, viceprim-ministrul a subliniat că prioritatea Guvernului este dezvoltarea economică a țării și oferirea unor noi oportunități pentru antreprenori.

„Avem o agendă ambițioasă pentru reducerea birocrăției. Ne dorim ca antreprenorii să aibă mai multă libertate în creșterea afacerilor. Reforma SRL-urilor prevede modernizarea legislației și transpunerea celor mai bune practici europene, existența unor modalități mai flexibile în conducerea afacerilor și micșorarea interdicțiilor legislative. Modificările legislative vor aduce

mai multe drepturi asociațiilor din afaceri – partenerilor și vor oferi flexibilitate în împărțirea profitului între fondatori”, a spus Dumitru Alaiba.

„Va fi creat contractul societar, care va aduce garanții între fondatori. Asociatul minoritar din cadrul SRL-ului va avea dreptul de retragere, fără acordul celorlalți asociați,

fapt care va diminua relațiile conflictuale. O inovație reprezintă distribuția profitului, indiferent de cota-parte. Totodată, vor fi acordate drepturi exclusive angajaților fideli și va fi exclusă limita privind pragul maxim de fondatori, care în prezent este de 50”, a afirmat oficialul.

De asemenea, investitorul va putea solicita de la Registrul de Stat un extras desfășurat al SRL-ului. Extrasul este înregistrat la dorișta societății. Registrul de Stat va reprezenta principala sursă de informare oficială. „Este o reformă lungă, dar suntem siguri că va avea efecte pozitive, iar afacerile din Republica Moldova vor avea aceleași posibilități ca și afacerile din celelalte țări”, a menționat vicepremierul.

Proiectul de modificare legislativă va fi supus consultărilor publice și avizat de instituțiile abilitate ale statului. Documentul urmează a fi aprobat de Guvern și Parlament până la finele actualei sesiuni legislative.

Cor. VP

Pericol

Victimele violenței sexuale vor fi susținute printr-o campanie socială lansată de UNFPA

Victimele violenței sexuale sunt încurajate să se adreseze în primele 72 de ore în sistemul de sănătate pentru a beneficia de suport medical. În spitalele din țară și în centrele de sănătate pentru tineri există medicamente pentru prevenirea infecțiilor cu transmitere sexuală și a sarcinii nedorite. Aceste medicamente și consumabile sunt disponibile atât pentru populația autohtonă, cât și pentru persoanele refugiate din Ucraina, a menționat Victoria Ciubotaru, medic obstetrician-ginecolog la Institutul Mamei și Copilului, în cadrul ceremoniei de lansare a campaniei de mobilizare împotriva violenței sexuale „Prinde aripi. Set Free”.

„Sistemul de sănătate are, mai mult ca oricând, oportunități de a oferi servicii de calitate

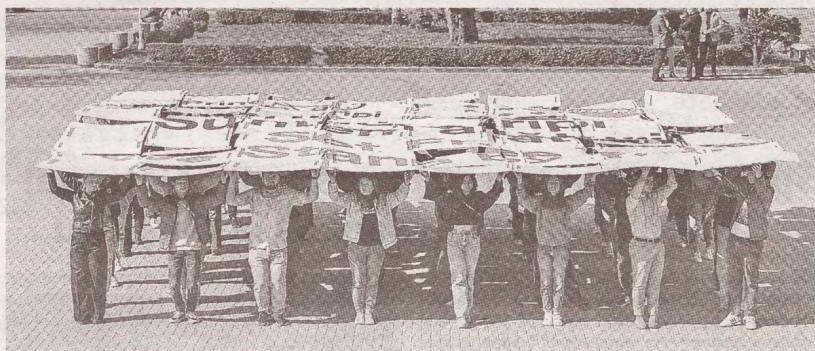
Medicul a spus că în experiența sa profesională a întâlnit mai multe cazuri de violență sexuală. În pofida faptului că violența sexuală este un fenomen care afectează atât femeile, cât și bărbații, indiferent de grupul de vârstă, statistica oficială arată că cel mai frecvent victimele violenței sexuale rămân a fi femeile tinere, de vârstă re-

productivă. Victoria Ciubotaru a remarcat că actualmente sistemul de sănătate are, mai mult ca oricând, oportunități de a oferi servicii de calitate victimelor violenței sexuale, deoarece spitalele raionale, municipale și unele spitale republicane au fost dotate cu medicamente și consumabile necesare pentru aceste situații. Este important ca populația să cunoască despre aceasta.

Datele Inspectoratului General al Poliției arată că ponderea infracțiunilor raportate la violența sexuală a crescut de la 1,67% până la 2,36% în perioada 2016-2022. Daniel Mazepa, șef de secție în cadrul Direcției prevenire a Inspectoratului Național de Securitate Publică, a menționat că deseori membrii comunității știu despre victimele violenței, dar nu se implică din frică sau din cauza informării insuficiente. Și atât poliția, cât și psihologii, asistenții sociali, medicii, directorii de școală, profesorii au misiunea de a distribui această informație importantă și a crește gradul de conștientizare asupra fenomenului violenței.

„Ne alăturăm acestei campanii lansate de UNFPA. Suntem în prima linie și acordăm tot suportul victimelor și potențialelor victime ale violenței sexuale și tuturor formelor de violență”, a spus șeful de secție.

Nigina Abaszada, reprezentanta rezidentă UNFPA în Moldova, a declarat că această campanie

constituie o posibilitate de mobilizare socială pentru o mișcare care ar pune capătul violenței sexuale.

„Nu poți să construiești o societate prosperă, o societate care se uită cu optimism în viitor, atunci când violența este printre noi

„Vorbind despre femei și fete ale căror istorii sunt nespuse, ale căror aripi sunt nedesfăcute. Ele sunt într-un fel reduse la tăcere în această viață a lor. Violența sexuală poate să îmbrace diferite forme, poate să apară sub formă de atacuri sexuale, hărțuire, viol, exploatare, tot felul de

infracțiuni comise online. Și toate acestea, indiferent de forma lor, au un efect absolut devastator și asupra supraviețuitorilor acestor infracțiuni, dar și asupra familiilor lor, comunităților și asupra întregii noastre societăți. De obicei, victimele violenței sexuale se confruntă cu stigmatizarea, rușinea, acest lucru făcând dificil pentru ele accesarea sprijinului și a serviciilor de care au nevoie”, a afirmat Nigina Abaszada.

Reprezentanta rezidentă UNFPA în Moldova a adăugat că pentru femeile și fetele cu dizabilități, pentru refugiate, riscul violenței sexuale este multiplicat, iar impactul este și mai profund. Premierul Dorin Recean, a afirmat că violența de orice gen, inclusiv cea sexuală, nu poate să aibă nici o justificare.

„Trebuie să înțelegem că această este o problemă comună, este

o problemă a întregii societăți. Nu poți să construiești o societate prosperă, o societate care se uită cu optimism în viitor, atunci când violența este printre noi”, a declarat prim-ministrul.

În octombrie 2021, Republica Moldova a ratificat Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie (denumirea oficială a Convenției de la Istanbul). În ultimii ani, UNFPA Moldova, în cooperare cu instituțiile din țară, au reușit să consolideze și să dezvolte servicii de sprijin pentru supraviețuitorii violenței sexuale. Printre acestea, centre de asistență și reabilitare, linii telefonice de urgență, dar și kit-uri post-viol pentru tratamentul profilactic al supraviețuitorilor de viol, administrat în primele 72 de ore.

Cor. VP

Mândria neamului

Clubul de dans „Codreanca” este o carte de vizită a Moldovei peste hotare

Cel mai mare club de dansuri sportive din țară, „Codreanca”, a împlinit 50 de ani de la înființare. Începând cu anul 1973, dansatorii ansamblului au devenit campioni mondiali și europeni, iar astăzi, clubul are în palmares 43 de medalii de aur, 33 de argint și 26 de bronz, obținute la Campionate Mondiale și la Campionate Europene, a relatat Direcția comunicare și protocol a Guvernului.

Prezent la evenimentul aniversar, care s-a desfășurat la Palatul Republicii, premierul Dorin Recean a apreciat contribuția clubului sportiv, fondat de familia Gozun, la promovarea țării noastre pe arena internațională.

„Astăzi, „Codreanca” este nu doar un nume cunoscut în toată țara, ci și o carte de vizită a Moldovei peste hotare. Vă mulțumim pentru munca, sârguința și disciplina de care dați dovadă și pentru faptul că, în 50 de ani, ați crescut peste zeci de mii de discipoli și antrenori”, a declarat prim-ministrul Dorin Recean.

Cu această ocazie, președinta Republicii Moldova, Maia Sandu, a înmănat Clubului de dans sportiv „Codreanca”, în cadrul unei

ceremonii oficiale, distincția „Ordinul Republicii” pentru propagarea dansului sportiv, pentru dezvoltarea potențialului artistic și sportiv al tinerilor dansatori și pentru promovarea bunei imagini a Republicii Moldova peste hotare.

Au primit distincții de stat și trei antrenori ai Clubului: „Ordinul Republicii” i-a fost conferit antrenoarei principale, Svetlana Gozun, iar Elena Gozun și Nicolai Oreschin au fost onorați cu titlul onorific de „Maestru în Artă”. Antrenorii au fost premiați în semn de înaltă apreciere a talentului și măiestriei profesionale, pentru merite în dezvoltarea artei coregrafice și promovarea dansului sportiv.

În alocuțiunea sa, șefa statului

a subliniat contribuția considerabilă a acestor artiști la ridicarea standardelor coregrafice la cote mondiale și la crearea unor noi generații de campioni.

Astăzi, „Codreanca” înseamnă circa 20.000 de discipoli și antrenori care activează în mai multe țări ale lumii. Pe parcursul activității sale, Clubul de dans „Codreanca” a obținut titlurile de „Colectiv Artistic Emerit al Republicii Moldova” și „Colectiv Popular”. De asemenea, clubul a fost decorat cu mai multe distincții, între care „Ordinul Republicii”, „Ordinul-Insigna Ștefan cel Mare și Sfânt” și Medalia de Aur „Pentru Creativitate” a Organizației Mondiale a Proprietății Intellectuale.

Cor. VP

Sport

Anastasia Nichita - triplă campioană europeană

Anastasia Nichita a obținut medalia de aur în categoria de până la 59 de kilograme în cadrul Campionatului European 2023, rezervat seniorilor.

Ea a obținut trei victorii în categoria de greutate 59 kg, cu norvegianca Othelie Hoeie, turcoica Eda Tekin și ucraineanca Yuliia Tkach. Finala cu Tkach nu a avut loc. Campioană mondială din 2014 s-a retras din cauza unei accidentări. Anastasia este sportivă a Școlii Sportive Rezervă Olimpice, Maestră Emerită a Sportului, iar medalia obținută îi aduce titlatura de triplă campioană europeană.

Arcașul Dan Olaru a câștigat etapa Cupei Mondiale

Arcașul Dan Olaru a câștigat prima etapă a Cupei Mondiale, disputată în orașul Antalya.

În finală, elevul Irinei Ceca-nova l-a învins pe vicecampionul olimpic din 2016, francezul Jean-Charles Valladont, scor 6-4. Dan Olaru s-a calificat pentru prima dată într-o finală de Cupă Mondială. Competiția a contat pentru calificările către Jocurile Olimpice de la Paris din 2024.

Victor Ciobanu a cucerit medalia de argint la Europenele de la Zagreb

Luptătorul de stil greco-roman Victor Ciobanu a devenit vice-campion european la Zagreb.

În finala categoriei de greutate 60 kg, el a fost învins de bulgarul de origine armeană, Edmond Armen Nazaryan. Elevul lui Mihai Cucul i-a învins la aceste Europene pe germanul Christopher Kraemer, francezul Leo Tudezca, turcul Kerem Kamal și sîrbul Georgeii Tibilov.

Tudor Bratu a obținut medalia de bronz la Campionatul European

Halterofilul Tudor Bratu a cucerit medalia de bronz la Campionatul European de la Erevan.

El a înregistrat la total 364 kg, fiind întrecut în categoria de greutate 102 kg de armeanul Garik Karapetyan (392 kg) și georgianul Irakli Chkheidze (387 kg). Bratu a ocupat locul 4 la proba smuls cu 170 kg și locul 5 la aruncat cu 204 kg.

Biourul Executiv al Federației „SIBA” exprimă condoleanțe și profundă compasiune Tatianeii Tafuni, vicepreședinte al Federației „SIBA”, în legătură cu decesul tatălui său Tudor. Fie ca bunul Dumnezeu să vă aline durerea și să-i odihnească sufletul în pace.

Solidaritate

Spectacole inedite ale Teatrului Național de Operă și Balet „Lysenko” la Chișinău

În perioada 26-30 aprilie, Teatrul Național de Operă și Balet „Maria Bieșu” găzduiește Teatrul Național de Operă și Balet „Lysenko” din Harkiv, care va susține șapte reprezentații inedite pe scena Operei din Chișinău. Evenimentul cultural aduce împreună peste 150 de artiști ucraineni, nevoiți să se refugieze în Slovacia, care vor prezenta celebre spectacole de operă și balet pentru publicul din Republica Moldova, se menționează într-un comunicat al Ministerului Culturii.

Această inițiativă culturală face parte din Anul Culturii Ucrainene în RM și reprezintă un prilej deosebit pentru a evidenția diversitatea culturală și talentele artistice ale ambelor țări. Ministerul Culturii este unul dintre susținătorii inițiativei și „invită publicul să se alăture și să se bucure de aceste reprezentații memorabile.

Menționăm că fondurile adunate din vânzarea biletelor vor fi folosite pentru a sprijini artiștii refugiați care participă la acest eveniment cultural. Prin cumpărarea unui bilet la unul dintre spectacolele prezentate de către trupa de operă și balet din Harkiv, aveți minunata posibilitate de a susține o cauză importantă și de a vă bucura de o experiență culturală de neuitat.

Cor. VP

VOCEA POPORULUI

Ziarul este înregistrat la Camera înregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995

Indice de abonare: 67798

Fondator:

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
info@vocea.md

Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din RM sau direct în redacție.

Redactor-șef:
Ilie LUPAN,
tel.: 022266543

Secretar de redacție:
Anatol FIȘER,
tel.: 022266543

Contabil-șef:
Svetlana BĂLAN

Redactori:
Natalia HADĂRĂCĂ,
Galina MUNTEANU,
Redactor-stilizator:
Anghelina DUDULICA

Tehnoredactor:
Sergiu BALTAGA
Dezvoltator web:
Alexei OVCINICOV

Colegiul redacțional:
Ilie Lupan;
Sergiu Sainciuc;
Elizaveta Iurcu;
Margareta Strestian;
Nadejda Lavric;
Angela Otean.